

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-GeneraalDe Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-GeneraalDe Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Datum

Betreft Aanpak misbruik en oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslagAanpak
misbruik en oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslagAanpak fraude en
oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag

Het kabinet hecht aan goede en betaalbare kinderopvang. Dat stelt werkende ouders in staat om arbeid en zorg voor hun kinderen te combineren. Daarom draagt de overheid stevig bij in de kosten via de kinderopvangtoeslag. Belangrijk onderdeel van de opgave van dit kabinet om de kinderopvang ook in de toekomst betaalbaar te houden, is de aanpak van fraude en oneigenlijk gebruik met de kinderopvangtoeslag. Fraude en oneigenlijk gebruik dient te worden bestreden en ontmoedigd. Dat is noodzakelijk om draagvlak in de samenleving voor deze regeling te behouden. In de deze brief zetten wij de aanpak van het kabinet uiteen om fraude en oneigenlijk gebruik met kinderopvangtoeslag tegen te gaan.

Fraude en oneigenlijk gebruik met kinderopvangtoeslag

De hoogte van de kinderopvangtoeslag hangt af van het inkomen van de aanvrager, de opvangsoort, de uurprijs en het aantal uren opvang dat wordt afgenomen. Ouders kunnen maximaal voor 230 uur kinderopvangtoeslag per maand per opvangsoort aanvragen. Daarnaast stelt de overheid een maximum uurprijs per opvangsoort. Kosten boven deze maximumuurprijs komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Binnen deze vergoedingssystematiek is het mogelijk om grote bedragen aan kinderopvangtoeslag aan te vragen. De gemiddelde bijdrage van de overheid in 2011 is bijna €4000 per kind per jaar. Omdat de kinderopvangtoeslag sterk inkomensafhankelijk is zijn de tegemoetkomingen voor lage inkomens hoger. In 2011 heeft een gezin met een verzamelinkomen van €25.000 en 2 kinderen tot 4 jaar, die 3 dagen per week naar de opvang gaan, recht op ruim €17.000 per jaar. Omdat de tegemoetkoming ook toeneemt naarmate het aantal kinderen stijgt, kan de kinderopvangtoeslag voor lage inkomens met veel kinderen verder oplopen. Met deze forse vergoedingen, die afhankelijk zijn van het gebruik van de voorziening, wijkt de kinderopvangtoeslag af van andere toeslagen.

De relatief hoge vergoedingen in de kinderopvang dragen er aan bij dat werken lonend is voor mensen met kinderen. Daarom bevordert de kinderopvangtoeslag de arbeidsparticipatie. Nadeel van de hoge vergoedingen is dat de prikkel tot fraude en oneigenlijk gebruik in de kinderopvang relatief groot is. Een aantal gevallen van fraude hadden betrekking op aanvragen met terugwerkende kracht waarbij de fraudeur een laag inkomen had waardoor terugvorderingen moeizaam gaan.

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

Pagina 1 van 6

Een ander kwetsbaar punt van de kinderopvangtoeslag is het ontbreken van een relatie tussen het aantal gedeclareerde kinderopvangtoeslaguren en het aantal gewerkte uren. Dat maakt het mogelijk om kinderopvangtoeslag aan te vragen voor uren opvang waar geen arbeid tegenover staat. In de praktijk blijkt de meerderheid van de gebruikers van kinderopvangtoeslag meer uren te werken dan dat kinderopvangtoeslag wordt aangevraagd. Uit onderzoek van de Belastingdienst blijkt echter dat een niet te verwaarlozen groep ouders meer uren kinderopvangtoeslag aanvraagt dan werkt.

Tenslotte is de gastouderopvang relatief gevoelig voor fraude en oneigenlijk gebruik. De wetswijziging per 2010 heeft de risico's verkleind. Alle gastouders zijn opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang, er is directe controle bij gastouders op de kwaliteit van opvang en het betalingsverkeer loopt verplicht via het gastouderbureau. Hoewel ouders een eigen bijdrage moeten leveren kan er een gelijk belang voor gastouderbureaus, gastouders en ouders zijn om meer uren te declareren dan er feitelijk zijn afgenomen.

Steviger aanpak van fraude en oneigenlijk gebruik

De hoge vergoedingen, de mogelijkheid om met terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag aan te vragen, het ontbreken van een koppeling aan gewerkte uren, en de parallelle belangen in de gastouderopvang maken de kinderopvangtoeslag gevoelig voor fraude en oneigenlijk gebruik. Er zijn de afgelopen jaren dan ook verschillende fraudezaken met kinderopvangtoeslag aan het licht gekomen.

Fraude en oneigenlijk gebruik met kinderopvangtoeslag kan het draagvlak in de samenleving voor deze regeling ondermijnen. Omdat de kinderopvangtoeslag een positieve bijdrage levert aan de arbeidsparticipatie is het van belang dat er draagvlak voor deze regeling blijft bestaan. Daarom neemt het kabinet maatregelen om fraude en oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag tegen te gaan. Eerder is aangekondigd dat er een meldpunt fraude is geopend. Deze meldingen worden actief door de Belastingdienst opgepakt. Daarnaast worden de aanvragen met terugwerkende kracht eerst gecontroleerd voor er betaling plaatsvindt.

Dit kabinet zet stevig in op fraude en pakt de fraude van verschillende kanten aan. De mogelijkheden tot fraude en oneigenlijk gebruik worden verminderd. De controlesystematiek van de Belastingdienst wordt aangescherpt zodat fraude eerder wordt ontdekt. De geconstateerde fraude wordt zwaarder gesanctioneerd en de wet- en regelgeving wordt voor de gastouderopvang mogelijk verder aangescherpt.

A) Verminderen mogelijkheden tot fraude en oneigenlijk gebruik

1. Koppeling kinderopvangtoeslag met gewerkte uren

De motie Linthorst (kamerstuk EK 31874) zal worden uitgevoerd voor zowel werknemers als zelfstandigen. Om de koppeling met gewerkte uren zowel voor werknemers als zelfstandigen te kunnen realiseren op een uitvoerbare wijze kiest het kabinet voor de uitvoering waarbij de gewerkte uren forfaitair berekend worden op basis van het inkomen van de minstverdienende partner.

2. Maximum aantal uren voor alle opvangsoorten

Datum

Onze referentie

Op dit moment kunnen ouders maximaal 230 uur per maand per opvangsoort declareren. Het maximum aantal uren wordt een maximum voor alle opvangsoorten samen.

3. Maximum aantal uren verlaagd

Op dit moment is het maximum aantal uren voor buitenschoolse opvang (BSO) gelijk aan het maximum aantal uren dagopvang terwijl voor de BSO in de schoolmaanden minder kinderopvanguren nodig zijn. Het maximum aantal uren zal voor BSO worden verlaagd. Daarnaast wordt het maximum aantal uren voor de dagopvang herzien.

4. Maximum prijs per dag(deel)

Naast de bestaande maximum uurprijs kan een maximum vergoeding voor de kinderopvangtoeslag per dag en per dagdeel worden vastgesteld. Hiermee wordt voorkomen dat oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de kinderopvangtoeslag door meer uren te declareren tegen een lager uurprijs. De bestaande maximum uurprijs kan op deze wijze worden omzeild.

5. Aanvraag met terugwerkende kracht niet langer toestaan

Momenteel is het mogelijk om met terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag aan te vragen, waardoor vraagouders in één keer een groot bedrag kunnen ontvangen. De eerste stap is dat bij aanvragen met terugwerkende kracht niet meer een voorschot wordt betaald. Er vindt eerste controle plaats voordat er betaald wordt. Op termijn wordt de mogelijkheid om kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht aan te vragen afgeschaft. Dan komen alleen kosten die gemaakt zijn vanaf de maand van aanvraag in aanmerking voor kinderopvangtoeslag.

B) Aanscherpen controle systematiek

1. Aanscherping controle bij aanvraag en tussentijds

Tot dit jaar heeft de Belastingdienst de rechtmatigheid van de kinderopvangtoeslag alleen achteraf gecontroleerd. Het te veel bevoorschotte toeslag wordt teruggevorderd. Terugvorderen van toeslag is ongewenst voor zowel de Belastingdienst als de betrokken ouders. De Belastingdienst gaat daarom de controle deels naar voren halen. Op basis van risico inventarisatie wordt bij aanvraag de ouder-kind relatie en het aantal contracturen gecontroleerd. Door een deel van de controle te verleggen naar het moment van aanvraag kan fraude eerder geconstateerd worden. Ook wordt het aantal terugvorderingsacties teruggebracht wat een ontlasting is voor de uitvoering. Daarnaast kan op basis van risico analyse tussentijds controle plaatsvinden bijvoorbeeld bij mutaties.

2. Doorwerking Wet- en regelgeving in contracten

In het contract tussen opvangaanbieder en vraagouder moeten de wettelijke voorwaarden voor de kinderopvangtoeslag worden geëxpliciteerd. In de wet Kinderopvang wordt vastgelegd dat in het opvangcontract moet worden opgenomen dat opvang tijdens schooltijd en opvang tijdens tussenschoolse opvang niet voor kinderopvangtoeslag in aanmerking komen en dat er geen recht is op kinderopvangtoeslag wanneer geen betaling voor kinderopvang plaatsvindt.

3. Voorschot wordt aangepast aan definitieve toekenning

Datum

Onze referentie

Wanneer de definitieve toekenning afwijkt van het verleende voorschot wordt het voorschot aangepast aan de definitieve toekenning. Zo wordt voorkomen dat ouders jaren achtereenvolgend te veel voorschot ontvangen.

4. Check op kinderopvangtoeslag wanneer kinderen 5 jaar worden

De meeste kinderen gaan naar het primair onderwijs als ze 4 jaar worden. De Belastingdienst zal daarom een controle uitvoeren op de uren voor de kinderen van 5 jaar.

5. Kinderopvangtoeslag stopt bij 13 jaar

De meeste kinderen gaan op hun twaalfde naar de middelbare school. De kinderopvangtoeslag wordt daarom automatisch stop gezet wanneer kinderen dertien worden voor zover ouders de kinderopvangtoeslag nog niet hebben stop gezet.

6. Verbeterde keten samenwerking na constatering van misbruik

Ouders hebben recht op kinderopvangtoeslag als hun kinderopvangorganisatie is geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). De gemeente waar de opvanglocatie is gevestigd is verantwoordelijk voor registratie in het LRK. De gemeente baseert zich daarbij op een inspectierapport van de GGD. De Wet kinderopvang biedt de mogelijkheid tot gegevensuitwisseling tussen gemeente en Belastingdienst. Dat gebeurt op dit moment ook maar niet op structurele basis. Het streven is om bestuurlijke afspraken te maken tussen de Belastingdienst, de VNG en GGD-Nederland om het proces van informatie uitwisseling te standaardiseren zodat de informatie uitwisseling intensiever en beter wordt.

C) Zwaarder sanctioneren

1. Verhoging van de boetes in geval van fraude

Zoals in de brief van 10 maart 2011 (kamerstuk 17050-403) is aangekondigd, wordt de boete op verwijtbaar fraude 100% van het fraudebedrag. Daarnaast volgt bij recidive (dus nogmaals verwijtbaar fraude) 5 jaar uitsluiting van de kinderopvangtoeslag. Bij ernstige overtredingen krijgt de overtreder strafrechtelijk vervolg. Ten slotte wordt bij terugvordering de onterecht uitbetaalde toeslag verrekend met andere toeslagen, belastinginvorderingen en uitkeringen.

2. Mutatieplicht

De AWIR vraagt van ouders dat zij wijzigingen die van invloed zijn op de kinderopvangtoeslag zoals mutaties in inkomen en de opvangsituatie doorgeven aan de Belastingdienst. Indien vraagouders de wijzigingen in het aantal uren kinderopvang niet doorgeven dan kan een administratieve boete worden opgelegd.

D) Gastouderopvang

Wet kinderopvang wordt dit jaar geëvalueerd. Om die reden zal het kabinet het definitieve besluit over aanpassing van wet- of regelgeving nemen nadat de uitkomst van de evaluatie van de Wet bekend is. Er is op dit moment wel een viertal denkrichtingen om de fraude in de gastouderopvang aan te pakken.

1. Eis aan de tariefstructuur van het gastouderbureau

Het grootste risico voor misbruik en ongelijk gebruik in de gastouderopvang bestaat door de mogelijke parallelle belangen van

Datum

Onze referentie

gastouderbureaus, vraagouders en gastouders om meer uren in rekening te brengen. Door de tarieven van gastouderbureaus onafhankelijk te maken van het aantal uren opvang of het afgerekende bedrag vervalt het belang voor gastouderbureaus om meer uren opvang in rekening te brengen. Het bedrag dat het gastouderbureau in rekening brengt zou afhankelijk moeten zijn van de administratieve handelingen en activiteiten ten behoeve van de kwaliteit van de kinderopvang.

2. *Gastouder uitgesloten van kinderopvangtoeslag*

Op dit moment is het mogelijk om zonder werk elkaars gastouder te worden en onterecht kinderopvangtoeslag te ontvangen. Om die vorm van oneigenlijk gebruik tegen te gaan overweegt het kabinet om ouders die zelf als gastouder werken geen recht te geven op kinderopvangtoeslag.

3. *Betaling gastouder binnen 3 maanden*

Er is reeds geregeld dat de betaling aan de gastouder via het gastouderbureau op rekening moet verlopen. Overwogen wordt om een termijn van bijvoorbeeld drie maanden vast te stellen waarbinnen de betaling aan de gastouder dient plaats vinden na de dienstverlening door de gastouder.

4. *Accountantsverklaring voor gastouderbureaus*

Wet kinderopvang stelt eisen aan de inrichting van de administratie van gastouderbureaus. Met een accountantsverklaring zou de inspecteur direct kunnen zien in hoeverre een gastouderbureau aan de Wet kinderopvang voldoet. De accountantsverklaring kan één van de voorwaarden worden voor de registratie van een gastouderbureau in het LRK.

5. *Betere benutting van gemeentelijke handhavinginformatie*

Gastouderbureaus worden door de gemeente waar het bureau gevestigd is in het LRK geregistreerd. Gastouderbureaus die in de ene gemeente niet in het LRK worden opgenomen of zijn verwijderd, kunnen hun activiteiten verplaatsen naar andere gemeenten. Gemeenten zullen gegevens van houders van gastouderbureaus waartegen een handhavingstraject loopt verspreiden onder omliggende gemeenten. Deze informatie kan eventueel worden benut om toegang tot het LRK te weigeren

Slot

Met dit pakket aan maatregelen zal fraude en oneigenlijk gebruik met kinderopvangtoeslag teruggedrongen worden. Het kabinet acht dit een noodzakelijke stap om de kinderopvang betaalbaar te houden en draagvlak voor deze regeling in de samenleving te behouden. De maatregelen worden verder uitgewerkt in samenwerking met de VNG en GGD-Nederland. Onze inzet is om alle maatregelen per 2013 te laten ingaan.

Datum

Onze referentie

Met opmerkingen [] Weet niet zo goed wat ik van deze maatregel moet vinden. Ik begrijp dat dat kruislings oppassen moet worden voorkomen, maar ben bang voor een hellend vlak. Mogen dan straks ouders die in de professionele opvang werken ook geen toeslag meer aanvragen omdat ze hun kind immers wel mee kunnen nemen? Of gaan we dan ook zeggen dat voor bepaalde ZZP-ers geldt dat hun werksituatie het niet toelaat?

Met opmerkingen [] : Wat voor accountantsverklaring wordt dat dan? En hoe zo kan de inspecteur direct zien of alles klopt? Volgens mij is een accountantsverklaring vooral gericht op de jaarrekening en ik vraag me af of de gemiddelde accountant (en zo'n gastouderbureau laat z'n boekhouding vast niet door PWC oid doen) in staat is de uren te controleren, waar toch juist de meeste fraude mee is.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

H.G.J. Kamp

De Staatssecretaris van Financiën,

F.H.H. Weekers

Datum

Onze referentie

Pagina 6 van 6